

Blott til lyst?

Hva kan barnehagen lære av profesjonelle kunstneriske prosesser?

Denne oppgaven belyser og redegjør for hvorfor det er mulig å formidle kunst til de yngste barna mellom 0-3 år. Overførselsverdien ligger i tanken om at kunst for de minste skal være "blott til lyst", og ikke læringsorientert.

Å bli bevisst på hvordan vi kan bruke teorigrunnlaget vi har som førskolelærere bør kunsten på dagsorden. Jeg etterlyser et perspektivskifte i barnehagens arbeid med kulturformidling. De yngste er dessverre en "glemt" gruppe sett i lys av kunst tilrettelagt for deres alder.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	
1.1 Hvorfor dette tema, og hvorfor synes jeg dette er viktig?.....	side 2
1.2 Kunst for så små barn, er det mulig?.....	side 2
1.3 Vi har kunnskapen, men mangler mot?.....	side 3
1.4 Avgrensing	side 3
1.5 Begrepsavklaring.....	side 4
2.0 Teori.....	side 5
2.1 Kunst og lek langs samme akse	side 5
3.0 Metode.....	side 6
4.0 Drøftningen.....	side 7
4.1 Kan man utsette barn for kunst?.....	side 7
4.2 Forestillingen.....	side 8
5. 0 Sammendrag.....	side 12
Kilder og Litteraturhenvisninger.....	side 13
Antall vedlegg: 2.....	side 15-16

Blott til lyst?

Hva kan barnehagen lære av profesjonelle kunstneriske prosesser?

Denne oppgaven belyser og redegjør for hvorfor det er mulig å formidle kunst til de yngste barna mellom 0-3 år. Overførselsverdien ligger i tanken om at kunst for de minste skal være "blott til lyst", og ikke læringsorientert.

Å bli bevisst på hvordan vi kan bruke teorigrunnlaget vi har som førskolelærere bør kunsten på dagsorden. Jeg etterlyser et perspektivskifte i barnehagens arbeid med kulturformidling. De yngste er dessverre en "glemt" gruppe sett i lys av kunst tilrettelagt for deres alder.

1.0 Innledning

"Denne bog handler om noget vidunderlig, som foregår iblandt os, men som knap nok bliver set." Peter Slade. Jeg velger å sitere Peter Slades åpningssetning av boken Børne Drama. (her: Artikkelsamling Drama & Teater) Den illustrerer det jeg vil formidle til leseren. Jeg har valgt å beskrive og drøfte en erfaringsoverføring mellom profesjonelle kunstneriske prosesser og barnehagen. Jeg ønsker å si noe om de yngste barna i alderen 0-3 år, og at kunst kan tilrettelegges spesielt for denne aldersgruppen.

1.1 Hvorfor dette tema, og hvorfor synes jeg dette er viktig?

Min erfaring fra praksisbarnehagene er at det tilbys lite kultur utover samlingstunder med et ofte tilfeldig innhold. Kanskje har vi lite kunnskap og erfaring i fht hvordan vi kan formidle kunstneriske uttrykk for de yngste barna? I mine forstudier til Bacheloroppgaven oppdaget jeg at det eksisterer et begrenset kulturelt tilbud til denne aldersgruppen i samfunnet.(Kjørholdt, Steinkjer2003 Her: Os, Hernes 2005) Bakgrunnen for valgt tema er et ønske om øket forståelse for og kunnskapen om at det nytter å formidle kunst til de minste. Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver 06 sier at personalet må

”... skape tilstrekkelig rom for både voksenledede og barnestyrtede aktiviteter for å utøve og nyte estetiske inntrykk og uttrykksformer.”

Siden Rammeplanens innhold gjelder for alle barnehagens barn, mener jeg at barnehagen har en plikt til å formidle god og variert kunst for de minste.

1.2 Kunst for så små barn, er det mulig?

Norsk kulturråd finansierte et kunstprosjekt: ”Klangfugl”, ledet av Ellen Os og Leif Hernes. Kunstprosjektet skulle skape og formidle kunst til barn under tre år. Ideen bak ”Klangfugl” var tanken om at også de miste er kulturelle vesener og er i stand til og har rett til å oppleve et kunstnerisk uttrykk. I Os & Hernes sin artikkel (2005:50-51) ”*Hva skal de miste barna med kunst?*” som kom i etterkant av prosjektet, skriver de at dette var nybrottsarbeid og at folk reagerte med forbauselse da kunstprosjektet ble kjent. Prosjektet var derimot svært vellykket og at det mest sannsynlig har medvirket til en holdningsendring og bevisstgjøring rundt dette arbeidet. (ibid)

1.3 Vi har kunnskapen, men mangler mot?

Vi må våge å lage god kunst for de miste barna. Kunst som er unik og ikke reproduisert.

Kunst som er laget ut fra barna ståsted, ut fra deres måte å se verden på.. Noe helt nytt_ UTEN et læringsmål. Noe som bare er deilig, sprøtt og grensesprengende og bare ”blott til lyst”

”Kunsten skal ikke primært være et instrument for å nå andre mål, som for eksempel oppdragelse og læring ”(Tina Østeberg) Jeg sier meg enig i denne påstanden. Kan vi som jobber i barnehagene lære å skape en slik kunst for barn? Trenger vi et perspektivskifte ifht hvordan vi forholder oss til kunstformidling til de yngste?. For å få svar på det, tror jeg vi kan hente mye fra den profesjonelle kunsten. Min problemstilling er derfor:

”Blott til lyst? Hva kan barnehagen lære av profesjonelle kunstneriske prosesser”

Ved å følge Riksteatrets/ Dieserud /Lindgren / Ratkje produksjon av barneoperaen ”Korall Korall” har jeg blitt gitt muligheten til å følge en kunst-og arbeidsprosess, som viser at det nytter å lage kunst for de yngste. Hanne Dieserud og Christina Lindgren er for øvrig skaperne av ”Inni min klode” fra Klangfugl-festivalen. Det jeg ønsker å belyse i denne oppgaven er en

alternativ arbeidsmåte hvor barn og kunst forenes på en måte jeg mener bør løftes og integreres i det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

1.4 Avgrensning

Jeg har ikke ment å beskrive en metode, men kanskje belyse hvordan barnehagen kan arbeide med kunstneriske uttrykk opp mot de yngste. Overføringverdien mener jeg ligger i at man kan linke kunsten nært opp til de aller yngste barnas utvikling.

Når jeg benytter ordet kunst forholder meg ikke til bildekunst, dans eller musikk, men her til kunsten som formidles og defineres gjennom prosjektet Korall Koral. Jeg er allikevel åpen for at dette kan vinkles til all annen kunst for øvrig og også til eldre barn.

Jeg har i drøftningen valgt ut de sekvensene jeg mener er mest sentrale i forestillingen. Dette fordi jeg føler mye ville blitt gjentakelse av tidligere argumentasjon, men også på grunn av oppgavens omfang. På bildecollagen, derimot, kan man se hele forestillingens forskjellige sekvenser, men det er ikke avgjørende for min argumentasjon her.

Premieren på Korall Koral er satt til 4 juni. Jeg har derfor ikke kunnet følge hele prosessen. Det kan ha påvirket mitt resultat. Jeg føler allikevel at jeg har fått et godt grunnlag i forhold til hva jeg ville formidle. Jeg valgte å følge denne prosessen, da jeg følte at dette kunne gi meg innsikt i hvordan en profesjonell kunstnerisk prosess kan forløpe. Når jeg beskriver forestillingen var det altså slik den fremstod for meg da jeg avsluttet mitt observasjonsarbeid. Det er viktig å merke seg at det kan ha blitt foretatt justeringer i etterkant.

1.5 Begrepsavklaring:

Læringsaspekt: kompetanserettet, målrettet

”Blott til lyst”: I dette begrepet legger jeg opplevelsesaspektet, ikke målrettet, men stimulering av følelser og sanser og estetisk opplevelse.

De yngste: Barna mellom 0-3 år.

Profesjonelle kunstneriske prosesser: Arbeidsprosessen som innbefatter ide, drøfting, refleksjoner og erfaringer profesjonelle kunstnere befinner seg i og gjør seg frem til et ferdig produkt.

Kompetansemål/ læringsagenda: De læringsmål barnehagen setter for barna ved igjennom pedagogiske aktiviteter og innhold i barnehagen.

Kunst til barn: Alderstilpasset.

Kunst: Jeg velger regisør og utøver Hanne Dieserud sin definisjon:

”Kunst er overskridende og grensesprengende.

Kunst tar deg steder du ikke har vært før,

Ikke har sett før og gir deg tanker du ikke har tenkt før.

Du må gi slipp på kontrollen og hengi deg.”

2.0 Teori

For å kunne forsvare hvordan de yngste skal kunne forstå og ta del i kunst, mener jeg det er nødvendig å si noe om barns dramatiske utvikling. Jeg vil her redegjøre for leseren og drøfte teorien der jeg mener å finne grunnlag for at barn er i stand til å motta et kunstnerisk uttrykk.

Tenk deg små barn som kan ta et hvilket som helst objekt, for eksempel en stein, og i sin fantasi forandre det til hva det måtte være. Kanskje er det en hest? Yngre barn gjør nettopp det samme i det de fører hånden til munnen, lager smattelyder, og oppfører seg ”som-om” det spiser mat.

Både Peter Slade (1954), Faith Gabrielle Guss (1986/1990) og D. W. Winnicott mener at barn mellom null til tre år er i stand til å vise til dramatiske uttrykk. (Aud Berggraf Sæbø s. 48) Guss sier at barn mellom null til ti måneder er i stand til å iaktta og herme, m.a.o. at barn kan gjengi lyder og bevegelse fra andre. Hun sier videre at dette er barnets første tegn på som-om-
lek. Dette er forøvrig et gjentakende aspekt igjennom forestillingen. Guss sier videre at når barnet er i ett til to års alder, kan barnet gjengi lyden uten å ha nærvær til objektet.(Guss 1986/1990 Her: Aud Berggraf Sæbø s. 48) Dette er helt i tråd med hva Slade og Winicott mener. Peter Slade sa at barn utvikler seg igjennom b.l.a igjennom projisert lek: Barnet bruker objekter som det animerer og får en symbolverdi i barnets lek.(Hernes, Horn & Reistad: 51) Dette aspektet skal vi også finne igjen i forestillingen.

D. W. Winnicotts fortolkning av spedbarnets sutteklut er i retning av at kluten er substitutt for moren Kluten blir en transcendentalt objektet.(Winnicott 1971 her:Guss 1994) Barnet klarer m.a.o. å lage en assosiasjon til tidligere hendelser og benytte de ”nå”

2.1 Kunst og lek langs samme akse.

Fordi jeg mener at barns dramatiske uttrykk beveger seg langs samme akse som kunsten i sin væremåte, mener jeg det er aktuelt å se på dette også. Kunst for barn henter ofte sin inspirasjon fra barns lek, og barna på sin side implementerer ulike kunstarter i sin som-om-lek og fantasi: dans, fortellerkunst, bildekunst og musikk.(Guss 1994 og Os & Hernes) Jeg mener av den grunn at det finnes et dialektisk forhold mellom barnet og kunsten som vi ikke kommer utenom, i det dette skaper et gjenkjennelses- og inspirasjonsgrunnlag for barn.

Hegel sa engang at symbolet er grunnlaget for all kunst.(Hernes, Horn & Reistad) Jeg vil på bakgrunn av dette hevde at kunsten ligger så nært opp til at barns væremåte at de har en naturlig iboende evne til å forså et dramatiske uttrykk som kunst. I leken bearbeider barnet sine inntrykk fra livet og virkeligheten de observerer. Den er sitt eget mål og har en egenverdi.(Olofsson) Jeg mener kunsten innehar de samme elementene, og derfor vil jeg si at kunst skal være ”blott til lyst” hvor barna deltar i kunsten på egne premisser og ut fra egne interesser.

Jeg sier innledningsvis at kunstformidling til barn ikke skal ha en læringsagenda, i form av fremtidig gevinst og målbare resultater, men heller være blott til lyst. Jeg ble overasket da jeg fant ut at det ikke finnes noen forskning som kan gi entydige svar på hva som er meningen med kunstformidling for barn.(Os & Hernes s. 54) Men lærer de ikke allikevel noe? ”Eventuelle læringseffekter er en ekstragevinst.” sier Os & Hernes. Jeg velger derfor bort læringsaspektet i denne oppgaven.

3.0 Metode

Resultatet av mitt arbeid er bygget på empiri og litteraturstudier. Observasjoner av prosessen, samtaler med de involverte og egne foto av selve arbeidsprosessen til kunstnerne ligger til grunn for mitt resultat. Jeg har hatt en aktivt observerende rolle hvor jeg har benyttet meg av usystematiske observasjoner, siden det har vært vanskeig å vite på forhånd hva jeg skulle se etter. Slik har jeg kunnet samle inn hendelser i løpet av dagen etter hvert som de har oppstått. I produksjonens møte med barn har jeg gjort det samme. Under hele prosessen har jeg tatt bilder og filmet video til delvis eget bruk, og studert og analysert disse senere. Slik har spørsmålene dukket opp. Det har vært lærerikt å fine igjen teorigrunnlaget i empirien. Jeg ville ikke hatt de samme erfaringene dersom jeg skulle studert litteraturen alene. Nå vet jeg

mer om hvordan vi kan benytte kunnskap om barns dramatiske utvikling i formidling av kunst til de yngste. Jeg har som en del av oppgaven valgt å presentere en collage med tekst, lyd og bilde for å gjengi noe av det jeg har sett. Dette er vedlagt i oppgaven.

4.0 Drøftningen

Barn trenger estetisk påvirkning uten at vi tolker estetikken for dem eller kommer med egne løsninger på vegne av barna. (Cecilia Nelson 2006) Det er ikke alltid vi er flinke til det.

En dag under prøvene skulle kunstnerne ta i mot en barnegruppe og vise forestillingen.

18 barn i et-tre års alder med personale skulle overvære den første visningen for barn. Jeg fikk anledning til å snakke med pedagogisk leder fra denne barnehagen og på spørsmål om hva barnehagen forventet å se, svarte hun at hun håpet dette ville vise god kvalitet og hun var også opptatt av hvilke fagområder de kunne hente ut av dette. Hun var dessuten redd for at de yngste ikke vill forstå så mye, så hun håpet at det ikke ville være et problem for forestillingen at de voksne fortalte handlingen underveis. Jeg synes dette illustrerer godt hva jeg mener.

Om man benytter kunsten som middel for bare å danne, er jeg av den oppfatning at man fratrar barna noe av opplevelsen. Kunst er ramme alvor, og skal behandles med respekt, synes jeg.

4.1 Kan man utsette barn for kunst?

Man utsetter barn for kunst i den grad at barnet kan bli direkte berørt, ikke bare intellektuelt også følelsesmessig. (Dieserud 2009) ”Barna må ta hele sanseapparatet i bruk til å ta inn over seg de utsettes for.” (Dieserud 2009) La oss se tilbake til hvordan Hanne Dieserud definerte kunst som begrep. Hun sier at kunsten er en reaksjon på noe og at man må hengi seg til det og være villig til å miste kontrollen. Når Dieserud sier at kunsten er en reaksjon på noe, forstår jeg det slik at kunsten har sin kilde i menneskets behov for å forstå livet og synliggjøre det vi opplever og ser verden på. Slik barn gjør i sin lek og formidling. Når barn skal gjenfortelle noe de har opplevd, bruker de hele kroppen til å formidle de følelser og uttrykk de vil formidle.

I kunsten, som i leken, kan vi spille ut fantasier og en oppdiktet virkelighet som er akkurat så virkelighetsfjern som hver enkelt opplever det. Alt er lov og man kan ”juge” så mye man vil.

I kunst for de aller minste stiller det derfor helt spesielle krav til formidling. Der hvor man lager kunst for eldre barn med verbalspråk, med en tydelig og kronologisk dramaturgi, tekst og handling, må kunstnerne tenke annerledes Ifht barn som ennå ikke har noe godt utviklet verbalspråk. Hva må da være på plass? Hva må til for å få til det magiske møtet mellom utøvere og barna? ”*Det er jo det som er god kunst*”, svarte Christina Lindgren meg på dette spørsmålet. Jeg vil nå beskrive og drøfte hva jeg så under prøvene til Korall Koral, så kanskje svaret på dette blir av seg selv.

4. 2 Forestillingen

Jeg ser forestillingen fragmentert. Generelt vil jeg dele inn forestillingen i syv faser.

1. Barna avdekker rommet og inntar atmosfæren.
2. Utøverne oppdager og avdekker rommet i det de entrer teltet.
3. Utøverne oppdager og utforsker instrumentene.
4. Utøvernes kropper blir i ett med instrumentene og musikken.
5. Utøverne går ut av teltet/scenen, kommer tilbake og vinker til barna.
- 6.. Forestillingen er over
7. Barna får mulighet til å utforske teltet og rekvisittene

På grunn av oppgavens omfang, velger jeg å ikke beskrive disse fasene ytterligere. Jeg vil heller beskrive scenografien og rekvisittene, da jeg mener de har en viktig overførselsverdi i forhold til hvordan vi kan overføre dette til barnehagen.

Utøvere: Hanne Dieserud, Silje Anker Johnsen

Scenografi: Christina Lindgren og designer og produsent av instrumentene.

Musikk og lyddesign: Maja Ratkje.

Scenografien og barna: Forestillingen foregår i et telt, designet av Lindgren. Når man står på utsiden fristes man til å gå inn og være i denne lukkede, utenforliggende virkeligheten.

Kunstnerne, barna og de voksne er i teltet sammen under forestillingen. Handlingen foregår tett opp til barna og de kommer derfor tett på fiksjonen. Teltet danner en intim og mytisk atmosfære og gir gode forutsetninger for dialog og dialektikk mellom utøvere og barna. På den måten kan utøvere ha en kommunikasjon på hva som var skummelt og hva som var bra og justere i forhold til det.

På et lindegrønt, sirkulært teppe som dekker nesten hele gulvet, ligger rekvisittene. Objekter som ser ut som sjødyr, eller myke puter. I virkeligheten er de instrumenter som utøverne vil spille på underveis. De utgjør en viktig del av scenografien og setter miljø for hvor vi er. Nede i havet... Når barna ankommer teltet blir de svært avventende. De ser og lytter.. Fra først å være stille og undrende, blir lyden brutt av en snakkende konkylie der midt på gulvet. Snart fylles teltet av stemmer. Rommet fylles av ivrige barnestemmer, anvisninger fra de voksne om hvor de skal sitte og scenerommet fylles av Ratkjers musikk og summende stemmer. Jeg gjenkjenner straks atmosfæren i konsertsalen før dirigenten tapper pinnen på notestativet.

Jeg ble overasket over at barna ikke ”kastet” seg over rekvisittene med en gang de oppdaget de. Der skal vi være klar over at barn faktisk har respekt for scenerommet. Christina Lindgren fortalte meg i en samtale at hun har opplevd at barn helt ned i ti-måneders alder viser en ærbødighet til rommet når de kommer inn. Da jeg så forestillingen Inni min klode av Lindgren/Dieserud, så jeg svært små barnsitte i et lign telt under forestillingen. Scenegulvet var omringet av blå baller i alle størrelser, men ingen så ut til å forsyne seg. Sammenligner du dette med kaoset som ofte oppstår i en samlingstund når den voksne kommer inn med rekvisitter til et eventyr hun skal fortelle, kan man bli forundret; alle vil berøre og titte litt på de. Os & Hernes sier at dersom scenekunstnerne ikke ”inviterer” til deltagelse, vil barn stor sett holde seg på ”sin side”. De sier videre at det de trodde ville bli kaos, ikke ble slik, men bygget på fordommer mot barn. Verdt å tenke over?

Jeg så tydelig forskjell på de barna som satt på utsiden av teltet og de som satt inne. Barna utenfor viste mer fysisk uro, snakket mer og var til dels mer opptatt av andre ting enn forestillingen. Dette til tross for at de hadde gode muligheter til å både se, høre og være tilstede. Jeg synes teltet har denne fordelene med at de kan velge om de vil være inne eller utenfor fiksjonen, dersom dette føles tryggere. De kan allikevel delta i det som foregår. I et barnehagemiljø spilles forestillinger i åpne rom, hvor redde barn blir tvunget til å forlate hele rommet og dermed hele fiksjonen. Jeg synes det er verdt å tenke på at barn kanskje bare trenger å komme litt på utsiden og få et metablick på hva som skjer. Ikke forlate den helt.

Entreen: En av utøverne spiller noen toner på en xylofon. Barna blir helt stille. Musikken fra cd-spilleren starter. Forestillingen er i gang. Plutselig ser man en av utøverne komme igjennom teltets åpning med føttene først. På magen har hun en tromme som duver frem og tilbake og gir lyd som minner om bølger og brenninger. Inni fra den andre siden kommer

utøver nr to. De åler seg frem til midten av ”scenegulvet” og danser en liggende dans hvor trommen bølger frem og tilbake fra den enes kropp til den andre.

Denne scenen ble skremmende for noen av barna. Noen valgte å forlate teltet. Tre av barna gjentok en setning fra en voksen: ”Det er bare to damer” Dette spredte seg som et mantra i barnegruppen og til slutt roet det seg og dansen fikk den oppmerksomheten den fortjente. Etter dette ble denne scenen justert. Som utøver eller voksen har man et ansvar i det man ikke skal skremme barna og presentere noe som oppleves som overveldende. (Os & Hernes) Det kan gjelde tema, kunstneriske virkemidler eller dramatik. Her i dette tilfellet tror jeg det var den psykologiske avstanden, eller mangel på gjenkjennelse i det de entret scenerommet med føttene først. Jeg synes derimot at utøverne tok barna på alvor i det de forandret denne scenen. Silje Anker Jonssen, en av utøverne, sa etterpå: ”Man er så redd for å skremme barna at man nesten sniker, og da blir man bare ennå mer skremmende.” Tydeligvis hadde de tenkt at dette kunne virke skremmende i forkant.

Rekvisittene

Sjøstjernen: Er stor myk og oransje, og sydd i den mykeste velur. Man kan brette de lange armene sammen, og samle de liggende over hverandre inn mot midten. Og det er slik den ligger der i teltet når barna kommer inn.

I enden av hver arm ligger det innsydd en rangle som gir lyd ved berøring. I forestillingen spilles det på denne i rytmisk og systematisk spill. Utøveren skal oppdage og avdekke sjøstjernen. Så åpner hun den, oppdager lyden i det hun beger på den, og rister den igjen. Når hun har identifisert lyden, hermer hun den verbalt. Utøveren rister, dvs. Sjøstjernen roper, utøveren svarer. I samspillet mellom dem oppstår det musikk. Slik fortsetter hun til stjernen er helt åpen og utøveren spiller på alle armene vekselvis og hermer lydene. Et sted i forestillingen ligger en av utøverne på gulvet med hele sjøstjernen over seg, nesten som om hun ble slukt av den store stjernen. Hennes motspiller kommer bort og begynner å riste på armene

Konkylien: Midt i teltet står en stor og ekte konkylie. Det kommer lyd fra den, den roper... men det er ikke lett å forstå hva den sier. Ikke hele tiden.. men innimellom kan man svakt høre den roper ut i rommet. Iflg. Hanne Dieserud skal Konkylien virke samlende, da lyden påkaller alle barnas oppmerksomhet og skaper felles undring over hvor lyden kommer fra.

Musikken: Utenfor teltet står en cd-spiller. Den spiller musikken som Maja Ratkje har komponert for stykket. Musikken består av et lydbilde med fragmenterte lyder som gir assosiasjoner til mystiske stenge-spill og fremmede språk og gir en svært mytisk virkning. Inne i teltet står konkylien og de andre instrumentene formet som sjøstjerner og bendelormer.

I forestillingen viser utøverne en klappelek og snakker en regle til. Reglen er også forfattet av Ratkje. Klappeleken og reglen lager en flott rytme som barna ble svært fasinert av. Klappelek er helt innenfor barns kultur og lek, og dermed noe flere barn drar kjensel på. Dette er en helt tydelig sekvens i forestillingen hvor utøverne bruker hele kroppen i formidlingen. Dette er helt innfor hvordan barn bruker hele kroppen i sin formidling og som jeg sier noe om i teoridelen.

Den rosa bendelormen: Dette er min klare favorittsekvens i forestillingen. Utøverne oppdager plutselig en fire(?) meter lang rosa presenning sammenrullet ved teltes vegg. De kryper bort til den. Når de berører den responderer den umiddelbart med knitrende lyd. Mye lyd. Utøverne lener seg helt ned med ansiktet i presenningen samtidig som de ruller den ut. De utforsker den, snakker til den på russisk og polynesisk. Jeg assosierer det til barns egosentriske tale (Olofsson) Ruller den helt ut. De utforsker den hver for seg. Ved siden av hverandre. Akkurat som de minste ville gjort i alenelek.

Utøverne legger seg på presenningen med hodene på midten. Med føttene løfter de presenningen og lager masse lyd i det føttene fomler rundt med den. Plutselig er kroppene oppe i luften, fortsatt med hodet ned. Føttene møtes i lek, og begge kroppene lager en stor sirkel i luften. Kropp og materiale er ett og det er et imponerende syn.

Garvey mente at undersøkelse ikke er lek, men at barns undersøkelse av objekter foregår forut for leken. (Olofsson)Jeg oppfatter dette som en slik situasjon. Utøverne utforsket først materialet, og deretter tok leken over.

Barna var svært til stede. Lyttende og observerende. Jeg vil allikevel kalle det delaktighet: Ved å lese av mimikk, øyne som øker og minsker i størrelse i takt med dramatikken, smil, latter, og gråt er det ingen tvil om at barna deltar i handlingen og gir kunstnerne den tilbakemeldingen de trenger for videre justeringer.

5. 0 Sammendrag.

Denne oppgaven belyser og redegjør for hvorfor det er mulig å formidle kunst til de yngste barna mellom 0-3 år. Overførselsverdien ligger i tanken om at kunst for de minste skal være ”blott til lyst”, og ikke læringsorientert.

Jeg har fulgt Riskteatres produksjon av Korall Koral med kunstnerne Dieserud & Lindgren, skapere av Inni min klode (Klagfug) og ut fra hva jeg har sett der, vil jeg argumentere for hvilke elementer vi bør ta inn i barnehagens formidling av kunst til de minste. Jeg begrunner min argumentasjon med barns dramatiske utvikling og sier at leken ligger så nært opp til kunsten at det er helt naturlig for også de yngste å forstå at kulturelle uttrykk tilpasset deres alder.

Å bli bevisst på hvordan vi kan bruke teorigrunnet vi har som førskolelærere bør kunsten på dagsorden. Jeg etterlyser et perspektivskifte i barnehagens arbeid med kulturformidling. De yngste er dessverre en ”glemt” gruppe sett i lys av kunst tilrettelagt for deres alder.

Kilder og Litteraturhenvisninger

Disse har delt med meg av sine tanker og refleksjoner:

Dieserud, Hanne 2009. Riksteatret, Oslo: Regi og utøver i produksjonen Korall Koral- en babyopera.

Grethe Henden, Plansjef/ Produsent. Riksteatret, Oslo.

Lindgren, Christina.2009. Riksteatret, Oslo Scenograf i produksjonen Korall Koral-en babyopera.

Johnsen, Silje, Anker.2009. Utøver og vokal i produksjonen Korall Koral-en babyopera.

Rakje, Maja.2009, komponist og lyddesign i produksjonen Korall Koral-en babyopera.

Vedlegg til oppgaven:

Film, utlånt materiale fra Christina Lindgren: ”Inni min klode”, en Dieserud, Lindgren og De Lis-produksjon. Bidrag til Klangfugl. Kunstnerne har copyright på denne filmen. Dette er materiale jeg har observert for å få innblikk i hva Dieserud og Lindgren hadde gjort tidligere.

Her har jeg hentet det litterærteoretiske grunnlaget:

Guss, Faith Gabrielle 1994: Lekens Drama, Et kompendium. Høgskolen i Oslo, Førskolelærerutdanningen, september 1994

Hernes, Leif & Horn, Gunnar og Reistad, Helge. 1993 ”Lek dans & teater.”Tell Forlag 1993
2. opplag 1995

Ivar Selmer-Olsen: ”Formidling av kunst til barn. Hvem er barnet det formidles til?”

Kunnskapsdepartementet, 2006. Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver(ok)

Mie Berg Simonsen ”Kunst og kultur for barn, med barn og av barn”

Nelson, Cecilia, 2006. ”Konst for barn-hva skal det være godt for?” Artikkelsamling om Drama og teater. Kompendium, FLU, dramaseksjonen, Avdeling for lærerutdanning 2006:
2006

Os, Ellen 2006. Fra Klangfugl til Glitterbird. Lesedato: Mai 09. Oppdatert: 02.03.07

Intervjuet av Heidi Sunde 02.01.06

URL:http://www.kulturaad.no/fagomrader/barn_og_unge/omtale_av_porsjekter/fra-klangfugl

Olofsson, Knutsdotter Birgitta 1993: "Lek for livet" Norsk Oversettelse 1993, 6. opplag 2005
-Andersen og Butenschøn AS, Pb 1153 Sentrum, Oslo.

Orginaltittel: "Lek før livet. En litteraturgjennomgåing av forskning om førskolebarns lek"
HLS Førlag, Stockholm 1987

Os, Ellen & Hernes, Leif. "Hva skal de minste med kunst?" i Østberg, Tina (red) BARNET
OG KUNSTEN Lesedato: 21. april 2009 sist oppdatert: FoU-publikasjoner, URL:
<http://www.kulturrad.no/fou/fou-publikasjoner/> OK.

Selmer-Olsen, Ivar. Små barn er også kulturelle vesener.

Lesedato: 14.mai.2009, sist oppdatert: 02.03.07)

URL:http://www.kulturrad.no/fagomrader/barn_og_unge/omtale_av_prosjekter/sma-barn-e..

Sæbø, Berg, Aud 2006: "Drama i barnehagen", 2 utgave, Artikkelsamling om Drama og
teater. Kompendium, FLU, dramaseksjonen, Avdeling for lærerutdanning 2006:
Opplag: 224, Høsten 2006

Østberg, Tina (red) BARNET OG KUNSTEN

Lesedato: 21. april 2009 sist oppdatert: FoU-publikasjoner, URL:

<http://www.kulturrad.no/fou/fou-publikasjoner/> OK.